

ЗМІСТ

Засідання двадцяте, вечірнє
(Вівторок, 19 березня 2019 року)

Розгляд проекту Закону «Про забезпечення
функціонування української мови як державної» ...2

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДВАДЦЯТЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
19 березня 2019 року, 16 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, час, відведений для перерви, завершено. Я прошу всіх заходити до залу, підготуватися до реєстрації. Прошу секретаріат Верховної Ради України і голів фракцій запросити депутатів до залу.

Прошу провести реєстрацію.

У залі зареєструвалися 357 народних депутатів. Вечірнє пленарне засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Колеги, ще раз поясню важливий момент. Мені подали заяви три народні депутати: перший – Шурма, з переліком поправок, на яких він наполягатиме, другий – Папієв, з переліком поправок, на яких він наполягатиме, третій – Писаренко, з переліком поправок на яких він наполягатиме.

Хочу наголосити: щодо однієї поправки може бути лише один виступ. Якщо поправку відхилено, то може виступати лише автор. Якщо поправку не відхилено і депутати хочуть поставити її на голосування для підтвердження, тоді першому слово надається автору, якщо автор відмовляється, я з вашого дозволу надаватиму слово за чергою – Писаренку, Долженкову, Папієву, бо хтось один має виступати, а не всі троє. Домовилися? Це буде справедливо і за Регламентом.

Запрошую до трибуни голову Комітету з питань культури і духовності Княжицького Миколу Леонідовича.

Нагадую, ми продовжуємо розгляд проекту Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної». До перерви ми зупинилися на поправці 597 Шуфрича і домовилися, що після перерви з неї розпочнемо продовження розгляду.

Увімкніть мікрофон Нестора Шуфрича.

ШУФРИЧ Н.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую, шановний головуючий. Безумовно, ми наполягаємо на тому, щоб абзац, у якому йдеться про те, що оголошення мають бути державною мовою, було виключено. Адже статтею 10 Конституції гарантуються можливості використання й інших мов, у тому числі в усіх напрямках життєдіяльності, у даному випадку і в оголошеннях, і в інших інформаційних носіях зовнішнього характеру.

Ви знаєте, я вчора дивився дуже цікаве засідання Погоджувальної ради, на якому всі говорили, що рука Кремля не дає вчасно прийняти закон про мову. Скажіть, будь ласка, Комісар Ради Європи з прав людини Дуня Міятович – це рука Кремля? То чому ж ви претесь в ту Європу? Хіба в Європі може бути на такій посаді рука Кремля або нога Путіна?

Тому, шановні, слухайте ваших старших...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, прошу вас, по-перше, виступати за темою поправки, по-друге, не ображати єврокомісарів. Є рука Кремля, а є ті, які заблукали. Хто рука Кремля в залі – ми всі знаємо, пане Несторе, а ті, які заблукали, сподіваємося, знайдуть просвітлення під час розгляду проекту закону і роз'яснення нашої позиції.

Наполягаєте на виступі, пане Миколо? Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую. Я теж не називав би руку Дуні Міятович рукою Кремля хоча б тому, що рука Дуні Міятович нам точно нічим не заважає, бо не присутня в залі. Якби Дуня Міятович була народним депутатом України, ми могли б це обговорювати, а поки що в нас тут, на жаль, багато інших рук Кремля, яких, я сподіваюся, у майбутньому буде менше.

А ця поправка, по суті, аналогічна попередній, яку ми обговорили на ранковому засіданні, тому комітет пропонує її відхилити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, ставлю на голосування поправку 597. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 12.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні колеги.

Продовжуємо нашу роботу. Я думаю, що Дуня Міятович була б дуже здивована, що вона така популярна в українському парламенті (*Шум у залі*).

Не чую вашої репліки, але впевнена, що ви щось розумне говорите.

Наступна поправка 599 народного депутата Васюника. Будь ласка.

ВАСЮНИК І.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Подану мною поправку стосовно того, що громадяни України як споживачі культурного продукту мають право на субтитри не лише в державних чи комунальних театрах, а також у театрах приватної форми власності, було відхилено. Тому я просив би пояснити голову комітету і поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, прошу визначатися щодо поправки 599 народного депутата Васюника.

«За» – 15.

Поправку відхилено.

Наступна поправка 600. Народний депутат Долженков. Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія

«Опозиційний блок»). Дуже дякую. У мене найперше репліка до шановного доповідача, а з огляду на те, як він ставиться до нашої фракції, можливо, і нешановного. Тому що своїм ставленням до нашої фракції ви виявляєте своє ставлення до виборців, які голосували за нашу фракцію. Перш ніж обмальовувати наші політичні перспективи, задумайтеся про підтримку вашої політичної сили, яка вже на нулі і має антирейтинг.

Щодо поправки. По-перше, наполягаю поставити її для підтвердження, а по-друге, хочу сказати, що, на жаль, за ініціативою цієї коаліції, яка нібито говорить про те, що законопроект розглядається з дотриманням Регламенту, це просто профанація. Вони на профанацію перетворили процес обговорення цього законопроекту.

Якщо зараз закидатимуть про те, що ось бачите, розглядаємо кожену пропозицію, то вам вигідно це робити, щоб не знизився рейтинг чинного Президента, щоб фактично заблокувати трибуну розглядом цих пропозицій.

А стосовно суті поправки, то хочу нагадати, що тотальна українізація всіх сфер...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, дайте можливість завершити, додайте 15 секунд.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Тотальна українізація всіх сфер суспільного життя не зробить людей щасливішими, повірте. Чому? Тому що люди не будуть ситими мовою, адже ви розвалили економіку. Для щастя людини потрібне економічне забезпечення, а думали вони тією мовою...

ГОЛОВУЮЧА. Я прошу все-таки виступати за поправки. Ми обговорюємо проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а не економічний законопроект.

Будь ласка, коментар голови комітету.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Найперше я як політик маю право ставитися до вашої фракції так, як хочу, при тому що я поважаю ваших виборців.

Щодо поправки, про яку ви говорите. Колега Гопко пропонувала, щоб вистави супроводжувалися перекладом на державну мову. Натомість комітет врахував цю поправку редакційно, оскільки ми вважаємо, що переклад має здійснюватися за допомогою субтитрів. Нічого дивного в цьому немає, адже ви ходите, наприклад, у Національну оперу в Києві, слухаєте там італійські або німецькі опери і бачите табло, на якому йдуть субтитри і лібрето перекладається українською мовою. Це нормальна, звична практика для багатьох українських театрів, і я не бачу в ній жодних обмежень.

У законопроекті шануються всі меншини, він, ще раз кажу, проти якоїсь загальної українізації. Не треба цього вигадувати. Ми – за захист українців та української мови як державної.

Очевидно, що насильно проводити будь-яку культурну політику було б неправильно і неправомірно. Саме тому ми проти русифікації і проти приниження української мови, яке вона терпіла стільки століть.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, я прошу визначитися щодо поправки. Комітет її врахував редакційно, а народний депутат Долженков вимагає врахувати в повному обсязі. Прошу визначитися.

«За» – 13.

Рухаємося далі.

Наступна поправка 601. Будь ласка, визначтеся між собою – Папієв і Долженков. Ви синхронно, як у плаванні, підняли руки.

Народний депутат Папієв. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую. Шановні народні депутати, шановні громадяни України, які дивляться нас по телебаченню і слухають по радіо! Я хочу пояснити корінну відмінність позиції так званих авторів законопроекту і доповідача від позиції нашої політичної сили. Ви намагаєтеся зробити насильницьку українізацію українського народу поліцейськими методами. У нас же інший метод

і підхід, ми хочемо створити такі умови, щоб розмовляти українською мовою, державною мовою було престижно в цій країні. Це абсолютно інші механізми спонукання.

Ми завжди стояли на тому, що конституційне право громадянина самому обирати, якою мовою йому говорити, яка мова для нього є рідною, має бути визначальним. Саме тому ми хочемо, щоб розмовляти державною мовою, якою є українська мова відповідно до Конституції, було престижно в цій країні.

Прошу поставити для підтвердження цю поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Коментар автора поправки і голови комітету. Прошу вас, пане Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Знаєте, мені дуже неприємно, коли ми в цьому залі намагаємося спекулювати на якихось святих поняттях. Ми всі хочемо, щоб українську мову любили, – і ви хочете, і ми хочемо, і ми це декларуємо, і ви це декларуєте. Ми ніде не хочемо встановлювати жодного насильства. Ми хочемо, щоб не піддавалися насильству україномовні громадяни. Ми хочемо, щоб україномовні громадяни у своїй країні мали право подивитися виставу своєю мовою, мали право у своїй державі спілкуватися з державними органами своєю мовою. Ми хочемо, щоб у нашій країні були захищені всі права національних меншин.

А в цій термінологічній поправці, яку враховано комітетом, пропонується, по суті, лише слова «Театральна вистава» замінити словами «Публічне виконання та (або) публічний показ театральної вистави».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, я прошу вас підтримати поправку 601, яку ми зараз обговорюємо, тому що комітет її врахував.

«За» – 34.

Наступна поправка 602. Народний депутат Тіміш. Будь ласка.

ТІМІШ Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (одномандатний виборчий округ № 203,

Чернівецька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Моя поправка стосується тих самих понять. Я взагалі не відходжу від норми щодо компактного проживання національних меншин, тому що коли ми спільно з нашими колегами й однодумцями подавали ці поправки, то вивчали законодавство сусідніх країн, насамперед Польщі, Словаччини і Румунії. Такі речі ми знаходили в законодавстві цих країн, тож ці поправки аргументовані і де-факто пройшли, напевно, і Венеціанську комісію, коли ці країни подавали свої закони на ревізію до даної комісії. Ці поправки дуже логічні і захищають мови національних меншин саме на кордоні з Євросоюзом, де компактно проживають румуни, угорці, болгари та інші національні меншини.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, визначаймося щодо поправки 602 народного депутата Тіміша.

«За» – 14.

Наступна поправка 604 народного депутата Кишкаря. Не наполягає.

Поправка 605. Слово надається Оксані Білозір. Будь ласка.

БІЛОЗІР О.В., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»*). Дякую. Ви знаєте, що нас зараз слухають дуже багато українців і в Україні, і за кордоном. Тому я хотіла б чітко поставити акценти, що такий закон у жодному разі не встановлюватиме тотальної українізації, як тут наголошують деякі депутати. Нагадую, що це конституційна норма, і, власне, таким законом ми впровадимо в життя українського суспільства саме конституційну норму.

Мою поправку відхилено (депутат Кишкаря також вніс таку поправку), але я хотіла б усе-таки говорити про приватні театри. Чому? Щоб ми не створили якихось резервацій, коли люди ходитимуть тільки в одні театри й отримуватимуть лише ті культурні послуги, які вони хочуть, а інші громадяни України не матимуть можливості піти туди і послухати так само ту виставу, тому що вони її не розумітимуть.

Тому я не наполягатиму ставити...

ГОЛОВУЮЧА. Додайте 15 секунд, щоб завершити.

БІЛОЗІР О.В. Дякую, що надали мені слово. Я не наполягатиму ставити її на голосування, але просила б це врахувати, коли ми підійдемо до завершення обговорення даного законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Коментар голови комітету, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановна колего, у комітеті відбулася дискусія, і оскільки ми не регулюємо приватної сфери вживання української мови, то ті театри, які живуть коштом платників податків повинні перекладати вистави українською мовою.

Щодо приватних театрів. Справді, у редакції, прийнятій комітетом, норми такого закону на приватні театри не поширюватимуться. Це, до речі, часткова відповідь на запитання колеги Тіміша. Тобто якщо приватний театр ставитиме виставу угорською чи румунською, чи будь-якою іншою мовою національних меншин, або якщо це буде театр, який приїде до нас, то переклад не є обов'язковим, він є бажаним. Закон цього не регулюватиме.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки 605 (*Шум у залі*). Пані Білозір не наполягає, зупиняємо голосування. Вона отримала вичерпну відповідь від голови комітету.

Наступна поправка 608 народного депутата Шуфрича. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Щоб закрити дискусію щодо позиції Комісара Ради Європи з прав людини Дуні Міятович, я хочу все-таки нагадати, що вона звернулася до українського парламенту із закликом призупинити розгляд цього питання як невчасного і заполітизованого. До чого тут рука Кремля, про що вчора говорили на засіданні Погоджувальної ради, я не розумію.

Тепер щодо абзацу, який ми просимо вилучити. Ви знаєте, у мене таке враження, що хтось хоче поставити в наших театрах табло, заробити на цьому гроші і вкрасти, як в «Укроборонпромі»! Якщо театри не в змозі навіть технічно це забезпечити, чому ми їм це нав'язуємо, враховуючи, що це порушення статті 10 Конституції, якою гарантується можливість дивитися вистави будь-якою мовою. А якщо хтось таку мову не...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановний колего, ми хочемо звернути вашу увагу на те, що українські депутати так само неодноразово зверталися до Верховного комісара Ради Європи з прав людини Дуні Міятович з вимогою відвідати українських політ'язнів, військовополонених і заручників Кремля, тому що це її безпосередній мандат. На жаль, Дуня Міятович на жоден із наших закликів не відповіла. Якщо члени делегації в Парламентській Асамблеї Ради Європи від «Опозиційного блоку» підпишуться під цим нашим листом – це буде дуже хороше звернення до Дуні Міятович.

Коментар голови комітету щодо поправки, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, найперше хочу сказати, що до українського парламенту ніхто не звертався. Ви талановита, надзвичайно творча людина, але деколи вигадуйте те, чого немає. Ви навіть в англomовному Інтернеті цього звернення Верховного комісара Ради Європи не знайдете, його там немає.

Щодо самої поправки. Ще раз хочу сказати, щоб усі зрозуміли: державні і комунальні театри можуть ставити вистави будь-якими мовами. Якщо це мова не українська, має бути табло (до чого театри звикли), де є переклад. Якщо це приватний театр – жодних обмежень на будь-яку мову в театрі не існує.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначитися щодо цієї поправки, шановні колеги. Ми з'ясували, що там жодного слова немає про Дуню Міятович, вона стосується іншого. Але прошу визначитися.

«За» – 13.

Наступна поправка 609 народного депутата Мусія. Будь ласка.

МУСІЙ О.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (одноmandatний виборчий округ № 124, Львівська область, самовисуванець). Виборчий округ № 124, Сокальщина, Червоноград. Шановний доповідачу, я думаю, що варто прислухатися до позиції, яку подали, як мінімум, чотири народні депутати, у тому числі я, щодо мови перекладу в приватних театрах. Насправді театральне приватне життя теж важливе для сприйняття його людьми українською мовою.

А шанувальнику промосковської Дусі я хочу сказати, що він гарно відробляє 30 срібляників, які ця Дуся отримала від самого товариша Путіна, напевно. Думаю, що не варто так лобювати інтереси Євросоюзу, будучи мізками прямо в Російській Федерації.

Прошу поставити на голосування для підтримки мою поправку, і якщо вона не набере достатньої кількості голосів, врахувати при доопрацюванні вказаного законопроекту.

ГОЛОВУЮЧА. Ви не наполягаєте на голосуванні? Наполягаєте. Коментар голови комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановний колего Мусій, ваша поправка стосувалася того, щоб театральні вистави в театрах усіх форм власності супроводжувалися синхронним перекладом українською мовою, крім театральних вистав музичного жанру, які супроводжуватимуться субтитруванням. Ми, справді, всюди встановили лише субтитрування, але театрам ніхто не заважає робити синхронний переклад. Така практика існує. У деяких театрах є такі навушники, як у нашому залі. Це теж не забороняється.

Щодо приватних театрів. Я вже висловив нашу позицію, ми вирішили це не регулювати. Я розумію цю, можливо, і справедливую критику, яка буде стосовно членів комітету, і це хороша ілюстрація як нас, з одного боку, атакують проросійські фракції, вигадуючи ущемлення, яких не існує, а з іншого – ми піддаємося критиці колег за те, що, можливо, і недостатньо жорстко захищаємо тут інтереси української мови. Тож нам непросто було працювати. Але ми повернемося до цього питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу визначатися щодо поправки 609 народного депутата Мусія.

«За» – 17.

Рухаємося далі.

Наступна поправка 612 народних депутатів Німченка і Шуфрича. Шановний колего, Несторе Івановичу, Дуня Міятович уже 5 хвилин чекає на вашу згадку про неї.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Я пропонував закрити дискусію навколо позиції Дуні Міятович, а ви її продовжили. Хочу вам нагадати, що рівно тиждень тому, у вівторок, була відповідна її заява про те, що вона вважає розгляд цього законопроекту невчасним і просить перенести його на післявиборчий період. Вона мала в цьому велику логіку, за що її треба поважати і любити, а не по-різному тут називати. Не тому, що вона жінка, а тому що мудро говорила. Ну, а жінка – передусім.

Щодо поправки. Ви знаєте, нехай музеї самі визначаються, якою мовою і в якому регіоні, в якому місті їм краще подавати інформацію своїм відвідувачам. Ми вважаємо, що таке нав'язування – грубе порушення...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Голова комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Бачите, те, що ми обговорюємо найбільших критиків цього законопроекту зі сміхом, жартами та іронією, і є найкращим свідченням того, що він нікому не загрожує, крім того, щоб перетворювати це на фарс. Якби такий закон про насильницьку українізацію був страшним, то Нестор переживав би, а він жартує вже півгодини. Тож дякую вам за хороший гумор.

Щодо цієї поправки. У ній ідеться про те, що україномовні громадяни мають право прийти до музею і прочитати там написи зрозумілою для себе мовою. Все, нічого поганого тут немає. Думаю, що в Українській державі це абсолютно нормальне прохання і вимога українських громадян, тому комітет вашу поправку відхилив.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за роз'яснення поправки.
Шановні колеги, прошу визначатися щодо поправки 612.
«За» – 10.

Поправку відхилено.

Наступна поправка 613 так само Нестора Шуфрича. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Пане Миколо, жартуючи, ми підтримали, зокрема я особисто, і вашу попередню поправку, але, на жаль, вона набрала 12 голосів разом з моїм голосом. Ось буває таке в житті. Але, безумовно, ми повинні сьогодні дуже обережно ставитися до мовного законопроекту. І якщо мій зовнішній вигляд вводить вас в оману, то повірте мені, мої принципи в оману нікого не введуть, тому що я вважаю, що цим законопроектом ми розколюємо суспільство замість того, щоб використати унікальну можливість виправити таким законом помилки, допущені в статті 7 Закону «Про освіту», вирівняти відносини із нашими західними сусідами і дати надію на компроміс усередині суспільства.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Коментар голови комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего Шуфрич, я вдячний вам за те, що ви підтримали нашу поправку. У мене взагалі ніколи не було сумнівів, що ви справжній проукраїнський політик, який нами засланий у те кодро і розвалює його зсередини. Дякую вам за це.

Щодо цієї поправки. Вона також стосується написів у музеях. Так, вони мають бути українською мовою, але законопроект не забороняє поруч писати англійською, російською і будь-якими іншими мовами. Ми просто хочемо, щоб написи перед експонатами були також українською мовою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися щодо поправки 613.
«За» – 9.

Поправку відхилено.

Наступна поправка 616 народного депутата Шуфрича. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Когда я говорил о Порошенко и понятия...

ГОЛОВУЮЧА. Шановний пане Несторе, не забувайте, що у вас перфектна українська мова. Будь ласка, увімкніть мікрофон пана Нестора.

ШУФРИЧ Н.І. ...не має права звертатися до правоохоронних органів через конфлікт з «Нацкорпусом» «по поняттям», а тут зараз апелювали до кодла, то, вибачте, шановні...

ГОЛОВУЮЧА. Шановний пане Несторе, мені дуже цікаво, як і всьому залу, почути вашу поправку. Ми хочемо її підтримати. Там немає жодного слова про «Нацкорпус», бо я її вивчила. Будь ласка, прочитайте нам текст вашої поправки (*Шум у залі*).

Прошу виступати щодо тексту поправки, як вимагає Регламент Верховної Ради України. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Стосовно поправки. Ми щойно говорили про регламенти музеїв, а чому не говоримо про технічні регламенти? Адже є абсурдні речі. А чи ви знаєте, що в країні немає жодного технічного регламенту українською мовою? Усі технічні регламенти російською або англійською мовою. Я хочу запитати, чому питання культури щодо принципів використання ми ставимо окремо від технічних регламентів, які на сьогодні діють в Україні?

Вважаю, що ми зараз дискримінуємо питання можливості працювати за регламентами, у даному випадку музейними, і накручуємо те, що не є необхідним і суперечить статті 10 Конституції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякую, шановний пане Несторе, за роз'яснення вашої поправки.

Коментар голови комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановний колего, я нікого не хотів образити. Я ж не називав жодної фракції, жодної групи депутатів. Це взагалі не вас стосувалося.

Щодо відповіді на ваше запитання, то взагалі-то технічні регламенти вже давно в українському законодавстві розробляються українською мовою, навіть поза таким законом. У 1987 році вони були російською мовою, а після незалежності вони стали українською. Просто, може, у вас стара методичка (*Шум у залі*).

Ірина Ігорівна, по суті, як двигун цього законопроекту, один із основних авторів, вам особисто пояснює, що ми зможемо поговорити про це трохи пізніше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний Несторе Івановичу, за таку активну роботу щодо доопрацювання законопроекту до другого читання.

Прошу визначатися щодо поправки 616.

«За» – 17.

Поправку відхилено.

Наступна поправка 617 народного депутата Княжицького, але народний депутат Папієв вимагає поставити її для підтвердження.

Народний депутат Папієв. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановні народні депутати України, хочу сказати стосовно інших поправок, які було пропущено. Так, були ще поправки для підтвердження. Я у своєму зверненні до президії наполягав на тому, щоб їх поставили на голосування для підтвердження. Але все-таки головна сутність даного законопроекту від цього не втрачає змісту. Тобто цей законопроект спрямований на насильницьку українізацію нашого суспільства. Мотиватор абсолютно нелогічний.

Мотив має бути у людей, щоб українською мовою було говорити престижно, щоб діти хотіли говорити українською мовою, щоб були інші спонукання для того, щоб ми володіли абсолютно вільно нашою державною мовою.

Шановні колеги, ця поправка народного депутата Княжицького в принципі не така недолуга, як усі інші, тому її просто через принцип можна поставити на...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка. Це поправка Княжицького. Слово надається автору і голові комітету.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего Папієв, ви ж прочитали цю поправку, тому я просив би вас не ставити її для підтвердження. Поясню чому. Якщо в першому читанні було прийнято норму, що всі квитки мають бути лише українською мовою, то в поправці я запропонував, що допускається дублювання іноземною мовою.

Ви виступаєте нібито проти українізації, але якщо її зіб'ємо, то тоді будемо змушені друкувати квитки лише українською мовою. Я дуже прошу вас відмовитися від цієї поправки. Добре?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначатися...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Не ставимо на голосування цю поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Я вам дуже дякую, шановний пане Папієв, за вашу безкінечну мудрість. Рухаємося далі.

Наступна поправка 618 народного депутата Нестора Шуфрича.

ШУФРИЧ Н.І. Ви знаєте, ми вважаємо, що це взагалі треба виключити, щоб не було спекуляцій і, як кажуть, непорозумінь. Чому не може бути квиток, наприклад, у місті Береговому угорською мовою, а якщо треба щось уточнити – українською мовою, а не навпаки? Чому не висловити поваги до регіону або якогось румунського села, де абсолютна більшість румунів, щоб квиток був румунською мовою, а в разі необхідності і бажання вони могли його дублювати або окремі його частини українською мовою?

Ми вважаємо, що заради демонстрації бачення єдності та рівності всіх національностей у нашій країні цей абзац треба вилучити і це абсолютно відповідатиме статті 10 Конституції, якою гарантуються права для всіх громадян України, незалежно від їх національності і якою мовою вони...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, ця поправка виписана саме для того, щоб у Береговому можна було надрукувати квиток угорською мовою, а десь – румунською, а десь – польською, а десь – англійською чи якою завгодно, якщо це на якомусь міжнародному

заході, просто теж буде текст українською мовою. Якщо не буде тексту українською мовою, то касовий апарат, який працює українською мовою, просто вам не виб'є квитка. Ми якраз гарантували права національних менших у цій поправці, і мені незрозуміло, чому ви хочете їх обмежити.

Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Ви наполягаєте на голосуванні?

Прошу голосувати.

«За» – 26.

Рішення не прийнято.

Це була поправка 618. Так, пане голову?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, поправка 618.

ГОЛОВУЮЧА. Наступна поправка 619. Народний депутат Подоляк. Будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги! У цій поправці йдеться про те, що інформаційна продукція про музей чи виставку повинна виконуватися державною та англійською мовами. У результаті тривалих дискусій, які відбувалися під час засідання нашого комітету із запрошеними гостями, було ухвалено рішення не обмежуватися лише англійською мовою, а залишити й інші мови, щоб задовольнити потреби національних меншин чи корінних народів, які проживають на тих чи інших територіях, де розташований музей чи відбувається виставка.

Тому я не наполягаю поставити на голосування для підтвердження цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Поправка 620. Народний депутат Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановна пані головуюча. «Інформаційна продукція про музей чи виставку виконується державною мовою, а за потреби також іншими мовами». Я знову звертаю вашу увагу на право окремого культурного закладу самому визначитися, якою мовою надавати відповідну інформацію. Це право гарантується статтею 10 Конституції. Ми це право в них забираємо. Їм необов'язково подавати цю інформацію українською мовою. Це вони можуть реалізувати за власним бажанням, а ми зараз від них це вимагаємо. Це суперечить нормі статті 10 Конституції, якою гарантується їм право використовувати власну мову, у тому числі в цьому питанні.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу комітет прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Статтею 10 Конституції встановлено, шановний колего Шуфрич, що державною мовою є українська, інші мови теж мають право існувати в нашій державі. Вони й існують, але не є державними.

Ще раз кажу, це демократична норма про те, що афіші, квитки можуть друкуватися будь-якими мовами, але має бути також напис українською мовою, щоб українці у своїй країні його розуміли (*Шум у залі*).

Зачекайте, не треба так не любити власної мови, коли вона взагалі нікого не обмежує, і власний народ, який хоче мати право прочитати, що він побачить на виставці.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 14.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 621. Пан Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, це моя поправка, яку враховано редакційно в затвердженій комітетом редакції з певними застереженнями. Комітет врахував більшість моїх пропозицій. Поправка досить

велика, і те, що її враховано редакційно, мене повністю влаштовує. Поправка стосується мови кінопоказу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Поправка 622. Народний депутат Долженков. Прошу.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Взагалі-то поправка 622 за своїм змістом аналогічна поправці 621. Пан доповідач сказав про те, що вона його влаштовує в редакції комітету, але це дуже рідкісний випадок, коли я погоджуюся з ініціативою автора цієї поправки і з доповідачем, коли він говорить про те, що не обов'язково здійснювати демонстрування та поширення кінофільмів лише державною мовою, передбачається можливість використання інших мов. Я хотів би, щоб поставили для підтвердження поправку 622.

Натомість хочу сказати з приводу того, що ви апелюєте до Конституції і до того, що державною мовою є українська мова. У Конституції також визначено забезпечення розвитку російської мови та мов інших національних меншин. Покажіть мені, де в цьому законопроекті, який, як ви вважаєте, не стосується національних меншин, але там регулюється питання використання мов національних меншин, ви захищаєте права 17 мільйонів російськомовного населення та 9 мільйонів росіян, які живуть на території...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу комітет прокоментувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, я хотів би теж пояснити присутнім у залі народним депутатам, що більшість пропозицій колеги Заліщук було враховано з певними відмінностями.

У чому суть цих відмінностей? Частку субтитрованих реплік іноземними мовами в україномовному фільмі зменшено до 10 відсотків. Це так, як визначено в чинному Законі «Про кінематографію». Ми просто привели цей законопроект у відповідність із чинним законом.

Документальний фільм може демонструватися в кінотеатрах мовою оригіналу, якщо він набрав 2 бали за бальною шкалою відповідно

до Закону «Про державну підтримку кінематографії в Україні», з огляду на те що в документальному кіно діалоги героїв мають значення саме в тій формі, як вони озвучені. Дана норма здатна зберегти оригінальне документальне кіно.

Сервіси *VoD* (це такі сервіси, як, наприклад, он-лайн-кінотеатри) повинні забезпечувати україномовні аудіодоріжки для фільмів лише у випадку, якщо такі доріжки є у них в наявності. Об'єктивно ми не можемо врегулювати діяльність таких сервісів, як, наприклад, *Netflix* або *Amazon*, бо здебільшого ця норма – пропозиція до діалогу і вона не може бути жорсткою. Ми можемо просити ці міжнародні сервіси давати аудіодоріжки українською мовою, але оскільки вони перебувають за межами України, ми не можемо на них вплинути...

ГОЛОВУЮЧА. Прошу народних депутатів визначатися щодо підтримки поправки 622 в повному обсязі.

«За» – 16.

Шановні народні депутати, я також хочу звернутися і до колег, які є в залі, і до тих громадян, які слідкують за засіданнями Верховної Ради, оскільки постійно лунають спекуляції стосовно того, що такий закон мав би врегульовувати застосування мов національних меншин. На жаль, такий підхід не відповідає правдивій природі регулювання застосування мов, як ви кажете. Тому що регулювання державної мови лежить у царині державного суверенітету, це одна з ознак державного суверенітету. Натомість застосування мов національних меншин лежить у царині прав людини, і тільки Росія як метрополія, як імперія була зацікавлена в тому, щоб створювати конкуренцію мов – між імперською мовою та іншими мовами. Тому й було застосовано такі поняття як «мовна політика» і «закон про мови».

У нас немає закону про мови, є проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» і Закон «Про національні меншини в Україні», який регулює права національних меншин. Не вносьте сум'яття в розуміння українців. Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у разі його прийняття регулюватиме політику щодо державної мови як ознаки і частини суверенітету держави.

Поправка 623. Народний депутат Німченко. Прошу.

НІМЧЕНКО В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановний доповідачу, я все-таки відповім вам тими словами, які ви застосовуєте, коли кажете, що хтось бреше. Так ось, я вам скажу, що ви двічі збрехали, щоб скомпрометувати ту ідею, яку я вніс.

Я зачитаю: на підставі відповідної постанови Уповноваженого з питань державної мови Національна поліція збирає всі матеріали, включаючи негативні й позитивні. Почитайте «Прикінцеві та перехідні положення» вашого законопроекту щодо змін до Закону «Про Національну поліцію» і статтю 53. Вибачте, не брешіть, не дуріть людей!

Скажу вам ще одне. Так, ви погодилися на нашу пропозицію виключити питання щодо притягнення до кримінальної відповідальності за порушення мовної політики. Але тут ви брешете, що цього немає, причому підтрунуєте... Ще й поважну людину...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд.

НІМЧЕНКО В.І. Це дуже важливо, тому що протягом дня мене хтось хоче звинуватити, що я брешу. Ось хто бреше, я конкретно кажу: відповідно до статті 53 залучається поліція. Можете собі уявити? Де у світі є таке? З таким Законом «Про Національну поліцію» – це вже «сыск», це поліцейська держава. Поважні, ось куди ви ведете державу! Тепер ні до...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Миколо, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Поліція може лише допомагати Уповноваженому з питань державної мови збирати інформацію. Поліція слідкує за порушеннями закону в різних сферах, вона збирає інформацію, але жодних санкцій, покарань чи дій вчинити не може, і то вона може робити лише за згодою тих осіб, з якими спілкується. То я просив би вас усе-таки використовувати парламентську лексику,

бо знаєте, як кажуть українською мовою, брешуть собаки, а культурні і ввічливі люди, тим більше колишні судді Конституційного Суду, мають бути прикладом толерантного ставлення один до одного.

Щодо цієї вашої поправки. Я підтримую колегу Сироїд, яка була одним з ініціаторів і авторів цього законопроекту, починала роботу над ним, працюючи ще в минулому скликанні, навіть поза стінами Верховної Ради.

Комітет рекомендує відхилити цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 623. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 17.

Рішення не прийнято.

Поправка 624. Не наполягає (*Шум у залі*).

Вибачте, у залі є автори поправки 624. Спочатку я надам слово авторам, якщо вони відмовляться, тоді – іншим депутатам.

Є Ірина Подоляк, я надаю їй слово для виступу. Будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. Я дякую комітету, що він врахував нашу поправку частково, але прошу врахувати її у повному обсязі. Тому прошу поставити на голосування ту редакцію, яка була запропонована авторами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за розуміння, пані Ірино.

Отже, ставлю на голосування поправку 624. Автор просить врахувати її повністю. Хто підтримує дану пропозицію, прошу проголосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Поправка 625 (*Шум у залі*). Ні, щойно була поправка 624, зараз розглядаємо поправку 625.

Шурма. Будь ласка.

ШУРМА І.М., член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Поправка 624. Андрію

Володимировичу, я хочу внести таку пропозицію. Відповідно до закону я можу наполягати поставити для підтвердження понад п'ятдесят моїх поправок. Якщо щодо кожної поправки брати по хвилині і протягом хвилини буде відповідь, це триватиме півтори години.

Пропоную вам такий формат: ви даєте мені можливість зараз виступити протягом 5 хвилин, я вмотивую, чому наполягаю поставити для підтвердження всі 50 поправок, а потім щодо жодної поправки не виступатиму, будемо лише ставити їх на голосування. Якщо такий формат приймається, тоді я формую свій виступ по одному, якщо ні, тоді виступатиму щодо кожної поправки.

Отже, я прошу поставити поправку для підтвердження, але моя пропозиція залишається в силі. У мене є 50 поправок. Скажіть мені – так чи ні, тоді я знатиму, як поводитися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Даю вам відповідь, яку я давав на початку вечірнього засідання. Як відбувається розгляд? Називається кожна поправка окремо. Перше право на виступ має автор, що дуже важливо. Ми ж розуміємо, що відбувається в залі: ви намагаєтеся кожен поправку поставити для підтвердження, збити її, і потім комітету доведеться рекомендувати ставити величезну кількість поправок на повернення.

Найперше, і це за Регламентом, я надаю слово автору поправки. Автор поправки виступив, ми проголосували, поправку не збито. Поправку 624 ми вже обговорили і підтвердили. Ви маєте право виступати лише з приводу наступної поправки 625, щодо якої ви щойно і виступали. Я ставитиму поправки в тій послідовності, як вони надходять.

Колеги, ми знаємо ці технологічні хитрощі. Ваше бажання знизити законопроект не пройде в залі. Є послідовність, кожен наступну поправку я називатиму. Якщо присутній автор поправки, він не дозволить її збити, як щойно зробила Ірина Подоляк. Таким чином ми й будемо працювати.

Поправка 625. Микола Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. У зв'язку з тим що редакцію другого абзацу було змінено, ми врахували цю поправку частково і редакційно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 625. Її враховано редакційно. Хто за те, щоб врахувати повністю, прошу проголосувати.

«За» – 13.

Рішення не прийнято.

Поправка 626 Лесюка.

Поправка 627 Кишкаря і Лесюка.

Поправка 628 Мусія. Будь ласка.

МУСІЙ О.С. Виборчий округ № 124, Сокальщина, Червоноград. Шановний голово комітету, дякую, що ви врахували редакційно мою поправку, а також, звісно, дякую за ті 20 поправок із 60, які ви врахували під час розгляду. Але в мене запитання. Поясніть, будь ласка, чому в кінцевій редакції цієї статті ви залишили не 15 відсотків, як я пропонував, а 10 відсотків? Чим ви взагалі мотивували норму 10 відсотків, а чому не 15, 12 чи 8 відсотків? Існують якісь критерії цього чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Це рішення базувалося, по-перше, на політичних підходах, ви це розумієте, а по-друге, на результатах нарад з представниками індустрії, зокрема кіноіндустрії, з представниками театральних колективів, творчих спілок. Ми обговорювали які відсотки, виходячи з практики, вони рекомендують залишити щодо використання інших мов. Звичайно, це спірне питання. Ми залишили певною мірою за емпіричним шляхом, за тим досвідом, який є у сфері української культури, 10 відсотків, і вважали, що для реплік іноземною мовою цього буде достатньо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 628. Її враховано редакційно. Хто за те, щоб врахувати її повністю, прошу голосувати.

«За» – 7.

Рішення не прийнято.

Поправка 630 Маркевича. Не наполягає.

Поправка 631. Увімкніть, будь ласка, мікрофон Німченка.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, у поправці пропонується взагалі виключити ці положення із законопроекту, виходячи з того, що ми настільки його занормували. Повірте, світова практика такого не знає. Ви лише подивіться, у Польщі подібний закон має вісім сторінок, у Прибалтиці – чотири, а ми написали цілу кандидатську дисертацію. Хто ж таке виписує тут? Шановні колеги, будьте юристами, а не популістами. Навіщо ви виписуєте інструкцію щодо вхідних квитків до кінотеатру, вихідних квитків, як знімати копію. Хто яку копію кінофільму може мене примусити знімати і яка там є доріжка? Навіщо ви втручаєтеся в цю сферу? Це ганебне явище, яке ні до чого не призведе, окрім як до узурпації влади і придушення волі людей. Це передвісник протистояння, і ви просто...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Люди поки що мовчать, але вони скажуть своє слово. Запам'ятайте, що в Богдана Великого було написано: за волю, свободу і нашу образу! Хто ображав українців, завжди отримував відсіч. Тому я хотів би попросити ідеологів таких законів припинити знущання над нацією.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Колега Німченко пропонував, між іншим, узагалі виключити норми про регулювання мови в кінематографі. Я відповідаю і колезі Німченку, і колезі Мусію на попередні запитання, бо хочу уточнити свою відповідь. Усе це було і раніше враховано в Законі «Про кінематографію», який ми прийняли. Я, коли готувався, просто відкрив цей закон. Норму про 10 відсотків реплік іноземними мовами у національних фільмах визначено в Законі «Про кінематографію», тому ми на неї посилалися.

Ми проти того, щоб виключати цю норму, як пропонує колега Німченко. Тому пропоную голосувати «проти» в цьому випадку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 631. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Поправка 632. Не наполягає.

Поправка 633. Увімкніть мікрофон Німченка.

НІМЧЕНКО В.І. А хто...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 633. Не наполягає.

Поправка 634. Наполягає Пташник. Будь ласка.

ПТАШНИК В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги, я не наполягатиму...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перепрошую, пані Вікторіє. Я назвав поправку 633, увімкнули мікрофон (*Шум у залі*).

Я назвав дуже виразно: поправка 633. Німченко чи Шуфрич виступатиме?

Шуфрич. Будь ласка.

Пані Вікторіє, потім надам вам слово.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, ця поправка – пряме втручання у ведення бізнесу. Якщо якомусь кінотеатру в якомусь місті більше принесе прибутку, а це означає, що й податків до державної скарбниці, демонстрація фільмів іноземною мовою, кількість яких перевищуватиме 10 відсотків, то чому ми в це втручаємося? Це вже не тільки неповага до статті 10 Конституції, про що я не раз казав, а пряме втручання в комерційну діяльність, у даному разі – кінотеатрів.

Вважаю, що ми не маємо права на цей абзац. Наша позиція, що його треба вилучити, абсолютно слухна, коректна, відповідає вимогам законодавства і нормам чинної Конституції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Миколо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, ця норма про інше, у ній не говориться про 10 відсотків у кінотеатрах, а про 10 відсотків реплік іноземними мовами у національних фільмах. Це не про кінотеатри, і ми вже прийняли Закон «Про кінематографію». Ми просто перенесли цю норму із цього закону.

Щодо кінотеатрів. Пам'ятаєте, який галас здійнявся, коли ми законодавчо зобов'язали кінотеатри перекладати фільми українською мовою? Це було, між іншим, у законі про мови. Потім поправкою і законом Колесніченка – Ківалова це було скасовано, але кінотеатри й далі перекладають фільми українською, ніхто не перейшов на російську. У цей бізнес не потрібно навіть якось втручатися, хоча бізнес в усіх країнах регулюється державою, це теж нормально. Тому якщо бізнес буде субсидіюватися з іноземної країни, та ще й з держави-агресора для того, щоб знищити нашу мову, а ми будемо закривати на це очі і казати: вибачте, це бізнес, коли в нас купують агресори. Це не бізнес, це наше майбутнє! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нагадую: одна поправка – один виступ, ніяких реплік.

Ставлю на голосування поправку 633. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 13.

Рішення не прийнято.

Поправка 634. Автор Пташник присутня в залі. Я надаю їй слово.

ПТАШНИК В.Ю. Шановні колеги, я не наполягатиму на цій поправці, але хочу звернути увагу, що вже після того, як комітетом було підготовлено редакцію законопроекту, ми виявили, що не всі органи МКУ використовують у своїй роботі державну мову.

Тому я вас проситиму доповнити пункт 7 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» новим підпунктом 46 такого змісту: «доповнити статтю 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» частиною п'ятою такого змісту: «рішення та розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень викладаються виключно державною мовою» та змінити номер

чинної частини п'ятої статті 56 на шосту і змінити відповідно нумерацію наступних частин статті 56.

Сподіваюся, що дані пропозиції будуть враховані під час узгодження фінальної версії для голосування.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановна колего Пташник, у нас була дискусія з цього приводу і з вами, і з членами комітету, і я прошу зараз за це проголосувати.

Хочу пояснити, у чому суть цієї норми. Справа в тому, що поправку враховано редакційно, оскільки нею передбачено в частині кінофестивалів можливість демонстрації іноземних фільмів без перекладу за умови, що фестиваль проводиться за погодженням з Держкіно. Бо, припустімо, керівництво якогось кінотеатру скаже, що вони проводять фестиваль, наприклад, російського кіно цілий рік, і таким чином буде можливість для того, щоб обходити закон. Щоб такого не було, ми редакційно врахували цю поправку.

Давайте проголосуємо за це, щоб потім ми до цього знову не поверталися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 634, щоб прийняти її повністю. Хто підтримує дану пропозицію, прошу проголосувати.

«За» – 11.

Рішення не прийнято.

Поправка 635 Подоляк. Будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. Шановні колеги, дякую за те, що врахували редакційно мою поправку. Прошу проголосувати за неї в повному обсязі.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Це також питання, з приводу якого в нас були дискусії з колегою Подоляк. Давайте проголосуємо, щоб потім ми до цього не поверталися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоб поправку 635 прийняти в цілому, прошу проголосувати. Комітет врахував її редакційно.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

Поправка 636. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Бачите, ми підтримуємо інші поправки, але ж вони не проходять, бо не вистачає голосів у залі. Тож треба ходити на роботу під час розгляду такого важливого законопроекту, незважаючи на те, що він розколює суспільство, на моє тверде переконання.

Але, пане Миколо, давайте будемо чесними. У попередній правці говорилося, що кінотеатри можуть мати не більше 10 відсотків сеансів іноземною мовою. Тобто йшлося про кінотеатри і сеанси, а не в цілому про кіноіндустрію. А зараз ми пішли далі – дійшли вже до кіноафіш. Якщо раніше ми говорили, що можемо давати якусь інформацію, а потім ще й дублювати, то тут уже навіть дубляжу немає: і афіші, і квитки в кіно – лише українською мовою.

Я вас привезу в декілька регіонів України, де вам за це дуже подякують, щоб тільки ми з вами встигли втекти звідти від вдячності людей.

Вважаю, що цей абзац треба вилучити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, колего Шуфрич. Насамперед хочу вибачитися перед вами, я, справді, помилився. Ви маєте рацію, там ішлося про 10 відсотків у кінотеатрах. Я подивився не на ту поправку, це з усіма буває. Сподіваюся, що ви мені нічого поганого не зробите, щоб мене потім возити. Я якось сам заїду в усі регіони України, де я регулярно буваю. Дякую.

Комітет рекомендує відхилити цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, поправку 636 комітет відхилив. Хто підтримує дану поправку, прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Поправка 637. Нестор Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Позиція така сама. Коли ми з вами сперечалися щодо афіш, щодо зовнішніх носіїв, то там залишалася можливість подачі інформації іншою мовою, хоча вимагалася українська мова, але була малесенька можливість щось там додрукувати.

У мене виникає запитання. Чому ми зараз позбавляємо можливості друкувати квитки і кіноафіші іншими мовами? Це дискримінація можливості використання інших мов і суперечить статті 10 Конституції.

Пане Миколо, якщо ви визнали вашу помилку під час розгляду поправки 633, то бажано було б повернутися до її розгляду і переголосувати. Чому? Тому що в мене була поправка з одного питання, а ви пояснювали зовсім...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Миколо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, мабуть, не буде голосів у залі для того, щоб повернутися, бо треба ж за це проголосувати. Так що, я думаю, не потрібно гаяти часу. Я навіть не розумію, чому вас так дратують афіші українською мовою? Є ще реклама, вивіски, назви міст. У нас усе друкується українською мовою. Я не бачу великої біди в тому, що вони будуть надруковані українською мовою. Думаю, це зрозуміють в усіх регіонах України, куди ви збиралися мене звозити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 637. Комітет її відхилив. Хто підтримує дану поправку, прошу голосувати.

«За» – 12.

Рішення не прийнято.

Поправка 638 Гопко. Вона вказана відразу в кількох депутатів. Ми домовилися – за чергою.

Долженков. Будь ласка.

Наступним виступатиме Папієв.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні громадяни України, я найперше звертаюся до вас, оскільки другий пленарний тиждень Верховна Рада

України розглядає проект закону, згідно з яким фактично буде обмежено ваше конституційне право розмовляти рідною мовою. Доповідач говорить про те, що буде створено всі умови для вивчення української мови. Зараз також предостатньо умов для того, щоб вивчати українську мову, це залежить від бажання громадян. Але, на жаль, така політика насильницької українізації буде лише відштовхувати громадян від цього бажання.

А тепер по суті. У поправці 638 пані Гопко говориться: «Суб'єкт надання туристичних послуг, який здійснює туристичне обслуговування іноземними мовами, повинен здійснювати його також українською мовою». Уявіть колектив іноземців, які чутимуть незрозумілу для них українську мову. Звичайно, це абсурд. Тобто цей законопроект доводиться до абсурду. Фактично вже змушують вивчати українську мову іноземців, які в туристичних цілях приїздитимуть до України. Я подивлюся, яка туристична привабливість після цього...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голова комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Туристична компанія, як правило, пропонує обслуговування декількома мовами, тому що є аудіогіди або звичайні гіді-екскурсоводи, які пропонують послуги різними мовами. Мова йде про те, що ці туристичні компанії повинні в тому числі обов'язково пропонувати послугу українською мовою. Це не означає, що гід для німецької групи, який знає німецьку мову, повинен спілкуватися українською мовою. Ні, це просто лише розширить можливості цих компаній і забезпечить права україномовних громадян всюди у своїй країні отримати екскурсію українською мовою. Великої біди я тут не бачу.

Цю поправку враховано лише редакційно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 638.

Прошу голосувати. Хто за те, щоб її прийняли повністю.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Поправка 639. Княжицький. Прошу виступати коротко.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, це моя поправка. Комітет її врахував редакційно, тому що, мені здається, це вже була надмірна деталізація, що суб'єкти туристичної діяльності організовують окремі туристичні групи. Думаю, що суб'єкти туристичної діяльності самостійно можуть вирішувати, яким чином надавати ці послуги.

Прошу врахувати цю поправку повністю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоб поправку 639 підтримати повністю. Прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Поправка 640. Подоляк. Будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. Шановні колеги, я хотіла б для, пробачте мене, альтернативно обдарованих наших колег, які сидять ззаду, прочитати, як звучить ця стаття: «Мовою туристичного та екскурсійного обслуговування є державна мова. Туристичне чи екскурсійне обслуговування іноземців та осіб без громадянства може здійснюватися іншою мовою».

Я не розумію, що вас хвилює? Чого ви прагнете? Чого ви хочете добитися? Своєю позицією ви принижуете і знищуєте національні меншини в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хочу наголосити, що автор поправки 640 Маркевич. Прошу виступати щодо своїх поправок, авторами яких ви є. Цю поправку було відхилено. Наполягаєте на голосуванні? Маркевич наполягає.

Отже, ставлю на голосування поправку 640. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Поправка 641. Це поправка Рибчинського, його немає в залі, я передаю слово Папієву.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановний головуючий, я все-таки звертаюся до вас, надавайте тоді всім право поправку іншого народного депутата, яку не враховано, озвучувати якомусь третьому народному депутату України.

Щодо поправки 641, яку враховано. Я звертаюся до доповідача з тим, що не треба використовувати подвійні стандарти в цьому законопроекті. Тобто коли ми говорили про кінематографію, про українські фільми, ви сказали, що ця норма є в іншому законі, але тут ми її дублюємо. Коли ж ми говорили вам про те, щоб у цьому законопроекті чітко зафіксувати права національних меншин і їх право говорити рідною мовою, то ви казали: ні, ми тут фіксувати цього не будемо, це є десь в іншому законі. Тоді давайте застосовувати уніфікований підхід, бо у вас, знаєте, якась вибірковість проглядається в цьому законопроекті.

А цю поправку, якою передбачається, наприклад, картину писати українською мовою, я хочу поставити для підтвердження, і нехай художники подивляться зміст...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колего Папієв, прочитайте, там про картини не йдеться, лише сказано, що держава сприяє створенню та поширенню творів культури і мистецтв українською мовою (*Шум у залі*). Зачекайте, ви проти того, щоб держава сприяла поширенню творів культури і мистецтв українською мовою? Ви справді щиро проти цього? Ви хочете, щоб... (*Шум у залі*). А в чому проблема? Якщо держава через Український культурний фонд надає гранти митцям, то вона сприяє створенню, нічого поганого в цьому немає. Чому ми повинні це збивати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ставлю на голосування поправку 641...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колего Папієв, це ж наш комітет підтримав. Тут не йдеться про образотворче мистецтво, а про всі види мистецтв. Хочу довести до вашого відома, що образотворче мистецтво – це малювання, а театральне мистецтво – це теж мистецтво, яке малювання не стосується. Так?

Може не будемо голосувати? (*Шум у залі*). Чому держава не має сприяти створенню творів культури і мистецтв українською мовою? (*Шум у залі*). Ні, ви не підтримуєте, ви хочете, щоб держава не сприяла створенню творів культури і мистецтв українською мовою. Має ж в усьому бути логіка. Я розумію, коли ви захищаєте, як ви кажете, ваших виборців, які проти цього. Але я не бачу ваших виборців, які були б проти державної підтримки культури і мистецтв. Це ж не якісь некультурні люди, а шановані люди.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю для підтвердження поправку 641. Комітет її врахував. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 55.

Рішення не прийнято.

Поправка 642.

Поправка 643. Долженков. Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. У мене запитання до доповідача. Ви говорите про те, що зараз відбувається розгляд законопроекту за повною процедурою. Перед тим як поставити запитання, я ще раз хочу зазначити для громадян України, що два пленарних тижні витрачаються гроші платників податків на те, щоб розглядати цей законопроект.

Ми займаємося зараз профанацією. Чому? Тому що депутати ставлять поправки для підтвердження або відхилені поправки, щоб знайти підтримку. Через незначну кількість депутатів, а їх у залі приблизно 150, жодна поправка не підтверджується.

Ви говорите про те, що будете дотримуватися Регламенту. У мене до вас конкретне запитання, тому що ви перейняли на себе функцію тлумачення Регламенту під час попередніх ваших виступів. Якою нормою Регламенту ви будете керуватися, ставлячи повторно для підтвердження ті пропозиції, які не пройшли під час нинішнього обговорення, коли буде фінальне голосування за цей законопроект?

Дякую за відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дам відповідь, пане Миколо...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Я буду керуватися статтею...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Миколо, я вам ще не надав слова, вибачте. Колеги, я роз'ясню, а потім дам слово Княжицькому.

У нас уже є практика розгляду дуже масштабних законопроектів. Як ви знаєте, я ліквідував практику, яка не відповідала Регламенту, за так званою процедурою *ad hoc*. Це не стосується розгляду. І ця практика дала нам уже звичаєве право: перед завершенням розгляду законопроекту і остаточним голосуванням збирається засідання комітету, і для того, щоб законопроект був збалансований, дивляться, які із збитих поправок критично необхідні для цілісного закону. Після того комітет пропонує залу повернутися до тих поправок, які, на його думку, збалансовують законопроект, ми голосуємо, і потім переходимо вже до прийняття законопроекту в цілому.

Нагадаю вам, що проекти кримінальних кодексів ми розглядали чотири пленарні тижні, і я тоді дуже детально вивчав цю історію. Це не заборонено Регламентом, це право комітету – повернутися до тих поправок.

Микола Княжицький. Будь ласка. Потім – голосуємо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колего, ви мене запитали, тому я доповню Голову Верховної Ради, який абсолютно правильно все сказав. Я лише пошлюся на статтю 120 Регламенту, згідно з якою Верховна Рада може повернутися до розгляду поправок.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це дуже юридично вивірена позиція.

Поправка 644. Автор – Княжицький. Не потребує голосування.

Поправка 645. Подоляк. Будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. Шановні колеги, поправка 645, яку комітет врахував, насправді дуже проста. У ній говориться: «Мовою телебачення і радіомовлення в Україні є державна мова. Застосування мов на телебаченні і радіомовленні визначає цей Закон та Закон України «Про телебачення і радіомовлення».

Я не ставлю для підтвердження цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 646. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Поправка 646 – це моя. Шурма...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 646. Шурма Ігор. Будь ласка, пане Ігоре.

ШУРМА І.М. Ні, я виступлю щодо поправки 645. Я хочу поставити її для підтвердження і вмотивувати.

Автор запропонував свою поправку, комітет її врахував. Якщо комітет самостійно приймає закони, то, будь ласка, не вносьте поправок на розгляд залу. А я вважаю, що така поправка, яка може принести користь, повинна отримати підтримку всього залу.

У статті 10 Конституції говориться, що державною мовою в Україні є українська, і ніде не виписано, що повинен бути ще якийсь закон, який забезпечує її розвиток. Тому я прошу поставити дану поправку для підтвердження залом. Якщо є підтримка тих людей, які засіли на місцях комуністів, то нехай висвітять ті місця. Бо колись комуністи займалися засиллям російської мови, а вони тепер створюють усі підстави для того, щоб була аналогічна ситуація, але є Конституція.

Я вимагаю поставити поправку для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не розпалюйте в залі міжфракційної ворожечі. Усі конструктивно працюють (*Шум у залі*).

Поправка 646. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Я перепрошую, було озвучено позицію народного депутата. На якій підставі ви це ігноруете? Я прошу поставити на голосування ініціативу народного депутата Шурми. Не грайтеся, будь ласка, ви ж тут не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Для чистоти я ставлю для підтвердження поправку 645. Прошу проголосувати і підтримати. Комітет її врахував (*Шум у залі*). Ми повернемося до неї, пані Ірино. І підтримуємо, звичайно.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 646. Німченко. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Я хочу поінформувати, що попередню поправку підтримали 95 відсотків тих, хто є в залі, – 56 осіб.

Шановний головуючий на цьому пленарному засіданні, визнайте перед людьми, щоб вони знали, що ми «недееспособны» сьогодні, що в залі немає 226 депутатів. На якій підставі ви проводите засідання? Це перше.

Друге. Якщо чесно, то ми зараз навіть неосудні. А на русском это означает, чтобы поняли русскоязычные, – мы невменяемые! Ось про що йде мова. Я хотів би, щоб ви дали оцінку тому, що в залі 56 осіб.

Ми що робимо? Це чиясь вотчина? Що це таке? Давайте обговоримо це і вирішимо, чи дієздатні ми, чи ні, щоб люди знали і не сміялися з нас. Я прошу, чи поставте на голосування, що безперспективно, чи давайте обговоримо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я не можу давати оцінку депутатам. Це ви сказали, що ви недієздатні і неосудні, і це ваша позиція, а зал Верховної Ради працює за результатами післяобідньої реєстрації. Хочу сказати, це практика парламентів усіх європейських цивілізованих країн. Ми працюємо злагоджено і плавно.

Ставлю на голосування поправку 646 Німченка. Хто її підтримує, прошу голосувати.

«За» – 12.

Рішення не прийнято.

Поправка 647. Є автор Кишкар у залі?

Добре, Долженков.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Шановні колеги, знову звертаюся до громадян України, на що витрачаються ваші кошти. Зараз іде імітація процедури розгляду цього законопроекту за Регламентом. При цьому в такий зухвалий спосіб Голова Верховної Ради говорить: ми повернемося до неї.

Так ось, Андрію Володимировичу, хочу вам і заодно пану доповідачеві процитувати Регламент Верховної Ради України (це не стаття 120, шановний пане Княжицький, а частина четверта статті 121): «У разі якщо жоден із внесених на друге читання варіантів статті голосуванням не підтримано, стаття вважається відхиленою». Тобто

ті пропозиції, які зараз голосуються, ставляться на голосування для стенограми і не набирають необхідної кількості голосів, відхилені, як і ті законопроекти, які після першого голосування не набирають необхідної кількості голосів. А як би ви зараз не раділи, навіть у випадку прийняття цього антисоціального, роз'єднуючого для українського суспільства, антиконституційного законопроекту ми докладемо зусиль, щоб...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Ми, «Опозиційний блок», докладемо зусиль для того, щоб зазначений закон визнати неконституційним, тому що не може бути відповідальності... Пане Княжицький, ви так мені і не відповіли, чому на порушення Регламенту у правій колонці під час розгляду попередніх пропозицій ви запровадили відповідальність за порушення правил українського правопису. Це повний абсурд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голова комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я вам не відповів, тому що ви є фаховим юристом і самі прекрасно розумієте, що те, що ви говорите, з моєї точки зору, є антиукраїнською маніпуляцією. Я можу, звичайно, помилятися, але ви це говорите не для прийняття цього законопроекту, який ви назвали неконституційним, ворожим, поганим, яким завгодно, а заради того, щоб проект Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» не було прийнято. Ми з вами політичні опоненти, бо ви не хочете прийняття такого закону, а я хочу. Ви вважаєте, що українська мова в Україні має бути знищена і захищена, а я вважаю, що має бути захищена державою, бо інакше буде знищена. Ось моя вам відповідь.

Відповідь у тому, що ми з вами політичні противники. Так, це факт, а законопроект я вважаю конституційним, правильним, таким, за який потрібно голосувати. І жодної відповідальності за порушення правопису цей законопроект не містить. Не потрібно вигадувати. Тому що ви кажете неправду не лише мені, а й своїм виборцям теж.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я хочу нагадати, що кожен із масштабних законів: чи пенсійна реформа, чи медична реформа, чи освітня реформа, чи кримінальні кодекси – розглядалися за однаковою процедурою, незалежно від того, яка з фракцій їх підтримувала, а яка не підтримувала.

Поправка 648. Лесюк.

ЛЕСЮК Я.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую. Шановні панове, все, що ми зараз робимо, стосується виведення законодавства України на якийсь справедливий рівень. Те, що ми говоримо, по суті, називається українізацією. Насправді в цій статті, яка стосується державної мови у телебаченні та радіомовленні, відбулася підміна поняття. Абсолютно чудово, що пропонується наростання квот і таке інше. Але що ми маємо? У законі має визначатися, як повинно бути в ідеалі, і встановлено якийсь проміжний етап у «Прикінцевих та перехідних положеннях» – рік, два, три, п'ять, про що я сказав. Коли ми говоримо про телебачення і радіомовлення, у принципі не може бути двомовності на одному каналі. Ви хочете законсервувати ту ситуацію, яка є зараз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 30 секунд, будь ласка.

ЛЕСЮК Я.В. Я хочу сказати, що це обман. Насправді, ми не українізуємо телебачення. По суті, ми повинні виходити з одного – мають бути, припустімо, 80-90 відсотків центральних каналів державною мовою, решта – іншими мовами. Двомовність каналів – це Штепсель і Тарапунька, і це робиться на кожному моменті. Нам нецікаво, коли в одній передачі відбувається двомовність. Ми псуємо і українську, і російську, і інші мови. Це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Миколо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, я читаю вашу досить велику поправку. Ви тут самі пропонуєте двомовність: фільми, виконані державною мовою, мають становити не менше 60 відсотків

загальної тривалості передач від 7 до 22 години. І далі всюди у вашій поправці пропонується двомовність. Я погоджуюся, оскільки теж проти двомовності. Ми залишили 90 відсотків, через це досить багато критики звучить з боку загальнонаціональних каналів, бо нещодавно було введено 75 відсотків, які мають бути українською мовою. Ми зараз проводимо переговори.

Між іншим, цією поправкою передбачається і відтермінування набрання чинності цією статтею – через два роки з дати набрання чинності законом. Тобто фактично, оскільки закон набере чинності не відразу, це буде приблизно 2022 рік. Тобто в нас є серйозне відтермінування набрання чинності цим законом. Хоча, як я вже сказав, є наполягання багатьох медіаспільнот, з якими я не погоджуюся, але ми спілкуємося, бо вони приходили в Комітет з питань свободи слова та інформаційної політики, колега Сюмар підтвердить. Вони подавали свою поправку, ми дебатували з приводу того, щоб збільшити цей перехідний період.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Рухаємося далі. Будь ласка... *(Шум у залі)*.
Я чую...

Представники «Опозиційного блоку» вимагають поставити поправку 648 на голосування в повному обсязі. Її було враховано редакційно. Прошу визначатися, колеги *(Шум у залі)*. Не перебивайте мене, будь ласка. Я оголосила те, що ви вимагали.

«За» – 15.

Наступна поправка 649. Мусій. Будь ласка.

МУСІЙ О.С. Виборчий округ № 124, Сокальщина, Червоноград. Шановний голово комітету, напевно, секретаріат помилився, тому що дві попередні поправки на 98 відсотків схожі з моєю поправкою. Ви дві попередні враховуєте частково, а мою відхиляєте. Як таке можливо, коли одні й ті самі тексти враховуються частково і відхиляються? Надайте мені пояснення.

А «незпособного» депутата, колишнього суддю Конституційного Суду, прошу не вживати слова «ми». Я розумію, що публічне зізнання в «незпособности» передбачає звернення до лікаря. То я ось як лікар можу вам сказати, що сучасна медицина пішла настільки далеко, що може за допомогою таблеток зробити вас «зпособним». Зверніться, будь ласка, до мене, я вам порекомендую засоби, щоб ви стали «зпособним».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Коментар голови комітету, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, ми врахували ті поправки редакційно в частині перехідного періоду. Оскільки у вашій поправці, наскільки я пам'ятаю, перехідного періоду не було, її було відхилено. А в інших частинах ми ті поправки також відхилили.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прощу визначатися щодо поправки 649.

«За» – 4.

Шановний пане Лесюк, я з радістю завжди вас слухаю, але за Регламентом я не можу надати слово народному депутату. Це поправка Мусія, і потім щодо неї був коментар голови комітету.

Наступна поправка 650 ваша, пане Лесюк. Я надаю вам слово щодо поправки 650.

ЛЕСЮК Я.В. Шановний пане Миколо, я ніде такого не писав, як ви кажете. Суть цих поправок, поки ми дійдемо до цього, – телебачення має бути одномовне. Воно може бути і російськомовне та іншими мовами. Я про це кажу, а не про години. Я говорю про інше: процент мови – російської, української чи іншої – стосується виключно частот, а не всередині одного каналу. У цьому полягає різниця. Ви ж усе перекрутили, і так кожен раз робиться. Ну, як так можна!

Я хочу сказати ще одне. Нормально – це коли є стільки-то відсотків: 80, 90 чи 100 відсотків центральних каналів виключно українською мовою. Може бути канал російською мовою, але не може

бути всередині одного каналу двох мов, не може бути двох різномовних ведучих. Це призводить до створення суржика, калічення української мови, російської...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, дайте можливість завершити, 30 секунд.

ЛЕСЮК Я.В. Тобто наш підхід до телебачення, те, що зроблено щодо квот, це добре, але коли ми говоримо про закон і про майбутнє, то маємо передбачити перехідний період – один, два, три, п'ять років тощо. Але двомовне телебачення – це нонсенс.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Я прошу голову комітету дати відповідь щодо поправки 650.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановний колего, дійсно, комітет відхилив цю поправку. Ви, справді, у частині другій статті пропонували 80 відсотків загальної кількості телерадіоорганізацій, які отримали відповідні ліцензії. Але що таке загальна кількість? Ліцензії видаються весь час і не лише на частоти, бо в нас ліцензується і супутникове мовлення. Тобто ліцензії видаються не лише на частотний ресурс, тому вирахувати тут ці відсотки було неможливо.

Якщо ми відкриємо частину четверту вашої статті, то в ній передбачено 10 відсотків загальної тривалості реплік, є та сама двомовність усередині, як і в нас. Тобто ви пропонуєте і перше, і друге. Через те в нас немає двомовності, у нас є 90 відсотків, і 10 ми залишили. Ви пропонуєте те саме, але, крім того, пропонуєте, щоб 80 відсотків каналів були повністю українською мовою і самі собі суперечите в статті 4, де допускаєте на цих каналах...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за роз'яснення.

Я прошу визначатися щодо поправки 650.

«За» – 10.

Поправку відхилено.

Наступна поправка 652. Брензович. Будь ласка.

БРЕНЗОВИЧ В.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую. Шановні колеги, моя поправка... (Шум у залі).

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 651. Червакова. Будь ласка.

Перепрошую, я не помітила. Ви теж не автор. Ваше прізвище Луценко? По-моєму, ні.

ЧЕРВАКОВА О.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги, я не буду ставити цю поправку для підтвердження, але хотіла б почути від голови комітету пояснення з такої теми. Щодо цієї поправки написано, що її враховано редакційно. У ній пропонується, що обсяги та порядок забезпечення частки словесно-музичних творів державною мовою в ефірі телерадіоорганізацій регулюються Законом України «Про телебачення і радіомовлення».

Хочу нагадати, що прийняття мовного законопроекту в першому читанні було можливим завдяки компромісу, якого ми досягли. Компроміс полягав у тому, що статтю 20 «Державна мова у телебаченні та радіомовленні» законопроекту [№ 5670-д](#) буде викладено в чинній редакції статті 10 Закону «Про телебачення і радіомовлення».

У мене запитання, чи саме це з поправки колеги Луценко враховано під час підготовки до другого читання чи ні?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, роз'яснення голови комітету.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.І. Комітет редакційно підтримав пропозицію скоротити статтю щодо мови в телерадіомовленні, а редакційно врахував її у затвердженій редакції. Частина п'ята залишилася в нашому законопроекті: «Обсяги та порядок забезпечення частки пісень (словесно-музичних творів) державною мовою в ефірі телерадіоорганізацій регулюються Законом України «Про телебачення і радіомовлення». У цій частині ми це підтримали.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Рухаємося далі.

Поправка 652. Брензович. Будь ласка (*Шум у залі*). Я чую! Чую!

На вимогу низки народних депутатів, прізвище яких не Луценко, тому що автор цієї поправки Луценко, ставиться на голосування поправка 651 для підтвердження в повному обсязі. Прошу визначитися (*Шум у залі*). Не перебивайте головуючу! Якби вас почула Дуня Міятович, то була б шокована рівнем обговорення і криками в цьому залі.

«За» – 11.

Наступна поправка 652. Народний депутат Брензович. Будь ласка.

БРЕНЗОВИЧ В.І. Дякую. Мою поправку враховано редакційно, але дозвольте сказати дві речі.

Я хотів би зазначити, що сам факт квотування мовлення мовами меншин є дискримінацією цих меншин і їх мов. Це перше.

Друге. Ви знаєте, ми тут говоримо про мовлення, про українську мову. Хочу вам повідомити, що на Закарпатті в районах компактного проживання угорців після переходу на цифрове мовлення люди у своїх помешканнях не можуть узагалі піймати жодного із українських каналів на жодній мові. Я неодноразово звертався до «Зеонбуду», до уряду України, але проблему й досі не розв'язано.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Ви порушуєте абсолютно слушне питання. Це, справді, жахливо, що люди там не можуть дивитися українського телебачення.

Пропозиції щодо мовлення мовами меншин, насправді, в цій статті було враховано, хоча логіка була така, що ми не регулюємо тут мови меншин. Але чому ми їх врахували? Бо така норма зараз існує в Законі «Про телебачення і радіомовлення», і комітет нас просив розробити як базовий цей законопроект і на нього спиратися. Тому ми цю норму перенесли сюди з того закону.

Очевидно, коли ми говорили про 90 відсотків мовлення українською мовою, то ці 10 відсотків на загальнонаціональних каналах залишали для програм найперше мовами національних меншин.

Я думаю, це буде правильно, щоб угорська програма могла виходити на загальнонаціональному каналі, як і румунська, як і програми іншими мовами меншин або корінних народів. Але ми це доопрацюємо в подальшому законопроекті (*Шум у залі*).

Колеги, не нервуйте, будь ласка. Я розумію, що питання регулювання мови медіа болюче для дуже багатьох. Тому коли ми будемо рухатися далі по тексту цього законопроекту, то проведемо, як говорив Голова Верховної Ради, засідання комітету, запросимо ще раз представників медіаспільноти і обговоримо, яким чином у кінцевому варіанті врегулювати ті спірні питання...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Рухаємося далі.

Поправка 652. Вимагають поставити для підтвердження. Комітет врахував цю поправку редакційно. Прошу визначатися.

«За» – 10.

Наступна поправка 653. Народний депутат Сюмар. Будь ласка.

СЮМАР В.П., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую, пані головуюча і пане доповідачу. Поправка 653 стосується дуже простої речі – все-таки квоти визначати за Законом «Про телебачення і радіомовлення». У цілому я підтримую підхід щодо поетапного зменшення квот іноземними мовами на українському телебаченні. Думаю, це буде коректне формулювання. Але ми маємо висновки і ГНЕУ, і юристів, і позицію нашого комітету, що це регулювання має здійснюватися в законі, а не дублюватися в двох законах. Власне, про це моя поправка.

Я дуже прошу поставити її потім на переголосування, щоб врахувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Коментар шановного голови комітету. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Шановна колего, хочу вам сказати, що, справді, у висновках ГНЕУ був такий пункт. Я підтримуватиму вашу позицію і сподіваюся, що переконаю членів комітету теж підтримати, щоб у нас не було потенційних конфліктів між цією нормою і Законом «Про телебачення і радіомовлення». І в пункті 17 висновку Головного юридичного управління про це говориться.

Тож ми повернемося до цього питання, як і до інших питань, які ви порушували, а цю норму я буду підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Рухаємося далі? (*Шум у залі*). Для підтвердження? Будь ласка.

Прошу визначатися щодо поправки 653 народного депутата пані Сюмар. Нагадую: комітет її врахував тільки редакційно, але на вимогу «Опозиційного блоку» вона ставиться для підтвердження в повному обсязі.

«За» – 42.

Наступна поправка 654. Так само вимагають поставити для підтвердження.

Народний депутат Шурма. Будь ласка.

ШУРМА І.М. Знаєте, шановні колеги, що найприкріше? Тут, у цьому залі, напевно, немає нікого, хто може заперечити статтю 10 Конституції, якою визначено, що державною мовою в Україні є українська і що держава забезпечує її розвиток. Я вам скажу, що не законом буде регулюватися питання, яким буде життя української мови. Я вісім років пропрацював, відверто буду говорити, у російськомовному Харкові на посаді заступника міського голови та заступника губернатора, був депутатом і завжди розмовляв українською мовою. Ніхто мені не заважав і мені не потрібно було ніякого закону.

Ви просто встановите законодавчу норму, і я дуже хотів би, щоб під час розгляду цього законопроекту тут був повний зал і голосував «за». Інакше це все виглядає як протискування через коліно, як технологія одного з кандидатів на пост Президента, і це матиме дуже погані наслідки.

Прошу поставити для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Голово комітету, ваш коментар.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, це моя поправка. У ній пропонувалося в частині першій статті 20 слова «Допустимий обсяг мовлення мовами корінних народів, національних меншин України, мовами міжнародного спілкування, встановлюється цим Законом» виключити. Оскільки ми погодилися з тим, що це буде регулюватися Законом «Про телебачення і радіомовлення», вона не є для мене абсолютно принциповою.

Але хотів би колезі Шурмі сказати, що честь вам і хвала, що ви говорили українською. Якби ще, як ви кажете, російськомовний Харків у час вашого там керівництва став хоча б на 2 відсотки більше україномовним, то цим треба було б пишатися, а не тим, що ви самі рідною мовою говорите. Це не подвиг, це нормально для кожної людини.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, хочу нагадати, що суб'єктами законодавчої ініціативи цього законопроекту є народні депутати України. Я переглянула список авторів, серед них кандидатів на пост Президента, яких 16 у цьому залі, немає. Я перепрошую, ні, один у залі є, але серед авторів його немає.

Добре, ідемо далі, бо ми зараз підемо в агітацію, а це насправді не є темою нашого розгляду.

Ставиться на голосування для підтвердження поправка 654. Комітет її врахував редакційно. «Опозиційний блок» вимагає проголосувати в повному обсязі. Будь ласка.

«За» – 33.

У залі, дійсно, два кандидати на пост Президента і доєднався віце-прем'єр з гуманітарних питань. Хочу звернути вашу увагу, пане Кириленко, що за вами сумував «Опозиційний блок», вони неодноразово згадували ваше прізвище, переживали, де ви і що вас немає під час розгляду поправок. Ми щасливі вас вітати і що ви до нас доєдналися.

Поправка 655. Народний депутат Шурма. Будь ласка.

ШУРМА І.М. Я відповім доповідачу і звернуся до нього так, як він до мене, на прізвище. Пане Княжицький, за вісім років ніхто з вас і ви особисто до Харкова не приїхали, і нічого не зробили, щоб навіть на 0,1 відсотка він став україномовним. А вам туди треба було потрапити чиновником і ним залишитися.

З огляду на те, як ви мені відповіли, у всіх тих, які їдуть на роботу в російськомовні регіони, ви вбиваєте бажання розмовляти українською мовою. Я дивуюся вашій недалекоглядності і недоцільності. Те, що ви відповідаєте, взагалі не сприяє тому, щоб українська мова була популярною. Вона повинна об'єднувати, а ви замість того, щоб дослухатися, що вам говорять у цьому залі і що рекомендують у Європарламенті, вивчили лише слова «Дуня Міятович» і то її не слухаєте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Я хочу все-таки наголосити, що це улюблена героїня вашої фракції, і ви її всею згадуєте в кожній поправці.

Слово надається пану Княжицькому. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Найперше це поправка колеги Писаренка, яку враховано в частині щодо встановлення обсягів мовлення мовами меншин. Скажу вам, колего Шурма, що я був у Харкові на конференції, присвяченій Шевельову, брав участь у виданні книжок, писав там неодноразово передмови та наукові статті і приїжджаю туди постійно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Обмінялися думками щодо візитів народних депутатів України до різних регіонів.

Прошу визначатися щодо поправки 655 народного депутата Писаренка. Я нагадую, що її враховано редакційно, але пропонується поставити для підтвердження в повному обсязі.

«За» – 12.

Рухаємося далі.

Наступна поправка 656 Рибчинського. Її так само було враховано редакційно. Будь ласка, увімкніть мікрофон пана Папієва.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановні народні депутати України, шановні громадяни України, зверніть увагу на те, що відбувається зараз під час розгляду такого важливого законопроекту. Фактично зал Верховної Ради України поділився на тих, хто хоче насильницькими, поліцейськими методами впроваджувати українську мову, і на абсолютно свідомих громадян України, які самі використовують і в побуті українську мову, і в спілкуванні, які хотіли б зробити українську мову такою, яка сприяла б тому, щоб люди, зокрема діти, хотіли нею говорити, щоб спілкуватися українською мовою було престижно, щоб вона державною стала не просто в законі, а насправді.

Кажу для деяких народних депутатів, що відповідно до тих норм, за якими поправки не підтримано, цю статтю відхилено. Тому коли ви будете голосувати вже за законопроект у цілому, треба буде повернутися взагалі...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Нагадую, що цю поправку комітетом було враховано редакційно. Ставлю для підтвердження в повному обсязі (*Шум у залі*).

Слово «почему» російське, а ми обговорюємо законопроект українською мовою.

«За» – 13.

Шановні колеги, до президії надійшла заява від групи «Відродження» і фракції «Опозиційний блок» з вимогою оголосити перерву. Я оголошую перерву на 30 хвилин. Але, звичайно, уже й час закінчувати засідання Верховної Ради України.

Колеги, хочу наголосити, що ми зупиняємося на поправці 657 народних депутатів Німченка і Шуфрича, і саме з неї розпочнемо в середу, у пленарний день, роботу над проектом Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Я щиро дякую всім колегам з різних фракцій, які сьогодні активно долучилися до обговорення поправок до цього фундаментального законопроекту.

Засідання Верховної Ради оголошую закритим. Ми зустрінемося завтра о 10 годині. Розпочнеться наше засідання із заяви фракції та групи, які зараз оголосили перерву, і потім повернемося до порядку денного.

Усім дякую. До зустрічі в середу.